

WILAMOWICE I OKOLICE

ISSN 1426-2886

LISTOPAD '98
ROK VIII

NR 11/61

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO GMINY WILAMOWICE

cena: 1,50 zł

DANKOWICE HECZNAROWICE PISARZOWICE STARA WIEŚ ZASOLE BIELAŃSKIE

ZAPROSZENIE

Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury w Wilamowicach oraz Zespół Regionalny "FIL WILAMOWICE" zapraszają byłych członków zespołów „Wilamowice” oraz „Fil” na uroczystość 50 lecia Działalności Zespołu Regionalnego w Wilamowicach

Impreza odbędzie się dnia 14 listopada '98 i rozpocznie mszą świętą w Kościele Parafialnym w Wilamowicach o godz. 17.00
godz. 18.00 Galowy koncert Zespołu "Fil - Wilamowice" na sali OSP po koncercie

ZABAWA TANECZNA

Uprzejmie prosimy o potwierdzenie udziału w tym spotkaniu pokoleń.
Bliższych informacji udziela oraz potwierdzenia przyjmuje
p. Jolanta Danek w MGOK tel: 457-345

co w numerze

- Wyniki wyborów samorządowych
- Etnografowie w Wilamowicach
- Historia herbu Miasta Wilamowice
- Z prac Zarządu Gminy
- Sprzątanie świata

Z prac Zarządu Gminy

Z prac Zarządu Gminy

Mimo kończącej się kadencji, Zarząd do ostatniej chwili pracował bardzo intensywnie. Wiele czasu wymagało właściwe przygotowanie wyborów samorządowych. Najpierw trzeba było podejmować uchwały w sprawie utworzenia numerów i granic obwodów głosowania, wyznaczenia siedzib obwodowych komisji wyborczych, a także w sprawie powołania obwodowych komisji.

- Oprócz tego: ustalono zasady i obowiązki mieszkańców w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminie. Specjalne ulotki - ogłoszenia będą dostarczone do mieszkańców oraz publikujemy je w „WiO”. W trosce o jak najkorzystniejsze warunki usuwania odpadów podpisano porozumienie w sprawie udostępnienia od 1 lutego 1999 r. do 31 grudnia 2010 r. składowiska opadów komunalnych w Brzeszczach. Na składowisko to będą wywożone śmieci z sołectwa Dankowice wg określonej w umowie ilości.

- Udzielono koncesji na wywóz odpadów LKS - owi Wilamowice i spółce „Komax” z Kęt.

- Omówiono program oraz listę zaproszonych gości na międzynarodową konferencję historyczną poświęconą rocznicowym wydarzeniom w Wilamowicach, oraz efektem prac przygotowawczych do wydania Monografii Gminy ! Zarząd nie wniósł zastrzeżeń. Zapoznano się też z informacją o podpisaniu umowy na opracowanie poszczególnych działów monografii.

- Udzielono pełnomocnictwa dyr. Szkoly Podstawowej w Starej Wsi mgr Janinie Szymczyk do podpisania umowy z zakładem Gazowniczym ROW Świerklany.

- Przyjęto do wiadomości projekt ugody między parafią Stara Wieś, GS - Wilamowice oraz Urzędem Gminy w sprawie sposobu zaliczenia wzajemnych roszczeń do majątku Fundacji ks. Franciszka Bibersteina Starowiejskiego.

- Wice burmistrz przedstawił informację dotyczącą realizacji bieżących inwestycji w gminie: budowa opaski brzegowej obok oczyszczalni ścieków w Zasolu Bielańskim, odbudowa wodociągu w Dankowicach, oczyszczanie rowów melioracyjnych i końcowe prace przy remontach dróg.

- Burmistrz Treła przekazał wiadomości ze spotkania z Komendantem Policji w Bielsku - Białej, że u nas będzie posterunek policji podległy komisariatowi w Kozach. Propozycję tą Zarząd zaakceptował.

- Dokonano podziału środków na potrze-

by stowarzyszeń działających w gminie: przyznano Kołom Gospodyń Wiejskich w Hecznarowicach, Pisarzowicach, Starej Wsi i Zasolu Bielańskim po 600 zł., Stowarzyszeniu Przyjaciół Kaniówka i Stowarzyszeniu Przyjaciół Dankowic po 350 zł. oraz Klubowi Honorowych Dawców Krwi 600 zł.

- Postanowiono podpisać umowę z Beskidzką Agencją Poszanowania Energii, ale po uwzględnieniu proponowanych zmian.

- W Dankowicach wymieniono grunt pod oczyszczalnię ścieków na kwotę 200.000 zł. Wymiana ta była niezbędna ze względu na ruchome podłoże.

- Postanowiono dofinansować wyjazd siedemnastu dzieci z Dankowic, Hecznarowic, Starej Wsi i 20 dzieci z Wilamowic na zieloną szkołę w kwocie 3200 zł. (dla wszystkich).

- Zarząd zapoznał się z opinią regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie dotyczącej sprawozdania finansowego za I półrocze 1998 r. Opinia jest pozytywna. Zaznaczono w niej również, że w I półroczu br. Kolegium Izby działając w trybie nadzoru nie zakwestionowało żadnej z badanych uchwał organów gminy w zakresie spraw budżetowych. Oznacza to dobrą pracę Rady, Zarządu, a zwłaszcza Skarbnika i Radcy Prawnego Gminy, którzy skutecznie czuwają nad zachowaniem wszelkich norm prawnych.

- Zaakceptowano zmiany w planie dochodów i wydatków budżetowych w związku z koniecznością przesunięcia środków w oświacie na dokończenie remontów w szkołach, sfinansowanie zasiłku na zagospodarowanie w szkole w Hecznarowicach, zwiększenie dotacji dla przedszkoli, MGOK oraz na promocję gminy.

- Postanowiono złożyć zamówienie na zakup worków do segregacji surowców wtórnych.

- Sprawa podjęcia nauki w Podyplomowym Studium Organizacji Pomocy Społecznej postanowiono pozostawić nowemu Zarządowi.

- Jako jedną z ostatnich informacji, Zarząd przeanalizował wyniki wizytacji przeprowadzonej w szkole podstawowej w Dankowicach. Opinia podpisana przez Starszego Wyztatora mgr Annę Faber bardzo pozytywnie podsumowuje organizację i kierowanie szkołą, pracę wychowawczą i pedagogiczną oraz współpracę ze środowiskiem. Informacja ta została przesłana przez Kuratorium Oświaty w Bielsku - Białej.

- Ostatnie spotkanie Zarządu poświęcone było informacji o zmianach w służbie zdrowia. Nowo wybrany do Powiatowej Rady dr Zbigniew Jabłoński szczegółowo omówił przewidywaną reformę służby zdrowia oraz sposób jej przejmowania przez gminę. Wszelkie decyzje w tej sprawie podejmować będzie nowa Rada Miejska.

Na podstawie protokołu opr. B.T

Podziękowanie !

Burmistrz Gminy wyraża uznanie i serdeczne podziękowanie dla niżej wymienionych darczyńców, którzy przyczynili się swoim wkładem finansowym lub rzeczowym do uzupełnienia skromnego budżetu gminy.

1. Państwo Maria i Józef Nowakowie, dzierżawcy restauracji „Rogowa” oraz Mariusz Piecha prowadzący kiosk z prasą partycypowali w kosztach chodnika, dzięki czemu udało się zlikwidować wyboje na reprezentacyjnym odcinku naszego rynku. Wreszcie można przejść bez obawy o złamanie nogi czy też o ochłapanie błotem.

2. Państwo Anna i Eugeniusz Pudełkowie z Pisarzowic przekazali nieodpłatnie większość krzewów ozdobnych i iglaków na upiększenie przebudowanej części Rynku. Wiosną zobaczymy pięknie kwitnące rododendrony i azalie.

3. Dyrektor Fabryki Kos mgr inż. Józef Nawara przekazał na rzecz gminy kosy niezbędne do wykaszania rowów melioracyjnych. Powołana przez Urząd brygada do usuwania skutków powodzi pracuje teraz nimi Dankowicach na Kaniówku.

Burmistrz Gminy

Od redakcji:

Coraz więcej naszych mieszkańców rozumie stare przysłowie „Jedną ręką dajesz, drugą Ci oddają”, „wszystko co robisz dla innych wróci do ciebie z nawiązką”...

Podziękowania

*Dziękuję Wyborcom z okręgu nr 4
w Pisarzowicach,
za udzielone poparcie.*

Zofia Trembla

FREKWENCJA W WYBORACH DO RAD GMIN, RAD POWIATÓW I SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW

Miejscowość	Ilość upr. do głosowania	Ilość osób głosujących	% udział w głosowaniu
Wilamowice	2078	1190	57,26 %
Z. Bielańskie	479	255	53,24 %
Hecznarowice	1531	805	52,58 %
Stara Wieś	1364	692	50,73 %
Pisarzowice (4)	1362	689	50,58 %
Pisarzowice (5)	1539	750	48,73 %
Dankowice	1898	880	46,36 %
RAZEM	10251	5261	51,32 %

WYKAZ RADNYCH GMINY WILAMOWICE Z ILOŚCIĄ UZYSKANYCH GŁOSÓW

WILAMOWICE

1. Elhassan Hussam	(518 głosów)	ul. Polna 4
2. Gawlik Józef	(510 głosów)	ul. Jana Pawła II 3a
3. Nycz Stanisław	(554 głosy)	ul. Kosmonautów 11
4. Szański Jan	(644 głosy)	ul. Stawowa 3b

DANKOWICE

1. Domasik Bożena	(499 głosów)	Dankowice 470
2. Faruga Edward	(485 głosów)	Dankowice 340
3. Lisewska Genowefa	(425 głosów)	Dankowice 269
4. Sadlok Andrzej	(450 głosów)	Dankowice 525

HECZNAROWICE

1. Kardasz Jan Adam	(299 głosów)	ul. Krakowska 133
2. Królicki Jerzy	(297 głosów)	ul. Pańskie Pola 14
3. Micor Władysław	(350 głosów)	ul. Odsole 81
4. Szański Michał	(312 głosów)	ul. Szkolna 43

PISARZOWICE (4)

1. Haczek Jan	(346 głosów)	ul. Miodowa 5
2. Peszel Stanisław	(454 głosy)	ul. Sosnowa 9
3. Trembla Zofia	(320 głosów)	ul. Kwiatowa 4

PISARZOWICE (5)

1. Chrobak Bronisław	(348 głosów)	ul. Nadbrzeżna 28
2. Korczyk Roman	(309 głosów)	ul. Piękna 11
3. Szypuła Zdzisław	(335 głosów)	ul. Kęcka 6

STARA WIEŚ

1. Góra Stanisław	(303 głosy)	ul. Poziomkowa 4
2. Janik Franciszek	(351 głosów)	ul. Lipowa 52
3. Nycz Teresa	(284 głosy)	ul. Bestwińska 9

ZASOLE BIELAŃSKIE

1. Marszałek Piotr	(187 głosów)	ul. Nowy Świat 9
--------------------	----------------	------------------

WYKAZ POZOSTAŁYCH KANDYDATÓW NA RADNYCH Z ILOŚCIĄ UZYSKANYCH GŁOSÓW

WILAMOWICE

1. Brańska - Król Ewa (489 głosów)
2. Majerski Grzegorz (366 głosów)
3. Drabek Leszek (405 głosów)
4. Kuczmierczyk Marian (318 głosów)

DANKOWICE

1. Stanlik Edward (229 głosów)
2. Grzybowska Teresa (190 głosów)
3. Kozieł Tadeusz (391 głosów)
4. Markiel Stanisław (281 głosów)
5. Pędrak Kazimierz (110 głosów)

HECZMAROWICE

1. Kuder Wacław (217 głosów)
2. Szczepańczyk Bogusław (238 głosów)
3. Plewniak Stanisław (252 głosy)
4. Drobisz Andrzej (177 głosów)
5. Piskorek Czesław (127 głosów)

PISARZOWICE (4)

1. Góra Tadeusz (151 głosów)
2. Olearczyk Jan (202 głosy)
3. Nikiel Jan (246 głosów)

PISARZOWICE (5)

1. Rostecka - Polek Małgorzata (185 głosów)
2. Barabasz Zbigniew (260 głosów)

STARA WIEŚ

1. Nikiel Kazimierz (270 głosów)
2. Pucka Stanisława (80 głosów)
3. Nycz Stanisław (209 głosów)
4. Jonkisz Roman (146 głosów)
5. Ćwiertnia Dorota (160 głosów)

ZASOLE BIELAŃSKIE

1. Grzywa Leokadia (51 głosów)

KANDYDACI DO RAD POWIATOWYCH

Nazwisko, wiek	W-ce	D-ce	H-ce	P-ce 4	P-ce 5	S.W.	Zas. Biel.	Razem
----------------	------	------	------	--------	--------	------	------------	-------

Lista nr 1 - SLD

1. Drabek Ludwik 61 lat	55	92	57	39	27	41	74	385
2. Godula Zbigniew 41 lat	15	43	15	9	12	19	3	116
3. Kudłacik Stanisława 46 lat	61	55	33	18	22	44	70	303

Lista nr 2 - AWS

1. Zejma Teresa 41 lat	641	24	68	10	29	59	10	841
2. Trela Marian 43 lata	111	69	161	450	410	249	38	1488
3. Kamiński Andrzej 40 lat	16	488	13	2	6	98	3	626
4. Kuder Marek 35 lat	4	3	209	8	18	9	4	255
5. Jabłoński Zbigniew 51 lat	11	7	83	50	101	23	2	277
6. Jonkisz Stanisław 42 lata	137	11	27	9	2	64	12	262
7. Gołąb Zbigniew 38 lat	5	2	5	21	8	14	0	55

Lista nr 7 - UW

1. Dynarowski Wojciech 39 lat	11	30	11	44	53	7	3	159
2. Hulbój Stanisław 46 lat	7	10	16	1	5	7	2	48
3. Biba Sławomir 29 lat	53	10	21	15	7	18	7	131

W okręgu wyborczym Nr 6 obejmującym 5 mandatów (Wybory do Rady Powiatu w Bielsku - Białej) na poszczególne listy oddano następującą liczbę głosów:

Lista Nr 1 - Sojusz Lewicy Demokratycznej	804 głosy
Lista Nr 2 - Akcja Wyborcza Solidarność	3804 głosy
Lista Nr 7 Unia Wolności	338 głosów

Ilość uzyskanych głosów przez kandydatów do Rady Powiatu w Bielsku - Białej Okręg Nr 6 - Wilamowice obejmujący 5 mandatów

SLD

1. Drabek Ludwik	385 głosów
2. Godula Zbigniew	116 głosów
3. Kudłacik Stanisława	303 głosy

AWS

1. Zejma Teresa	841 głosów
2. Trela Marian	1488 głosów
3. Kamiński Andrzej	626 głosów
4. Kuder Marek	255 głosów
5. Jabłoński Zbigniew	277 głosów
6. Jonkisz Stanisław	262 głosy
7. Gołąb Zbigniew	55 głosów

Unia Wolności

1. Dynarowski Henryk Wojciech	159 głosów
2. Hulbój Stanisław	48 głosów
3. Biba Sławomir	131 głosów

Wybrani do Rady Powiatu

- 1. Trela Marian**
- 2. Zejma Teresa**
- 3. Kamiński Andrzej**
- 4. Jabłoński Zbigniew**
- 5. Drabek Ludwik**

INTERDYSCYPLINARNE BADANIA GMINY WILAMOWICE

Dwudniową sesję rozpoczął w poniedziałek (28 września) prof. dr hab. Antoni Barciak zwięzłą informacją na temat dotychczasowego przebiegu prac badawczych nad historią i kulturą Wilamowic i sąsiednich miejscowości.

Profesor przypomniał zebranim (referującym wyniki swoich badań lub bezpośrednio wspierającym te badania), że myśl opracowania Monografii Wilamowic zaczęła dojrzywać przed trzema laty, a inicjatywa ta wyszła od tutejszego społeczeństwa, głównie od ks. Michała Boguty, burmistrza Mariana Treli oraz od wiceburmistrza Eugeniusza Bilczewskiego. Specyfika i odrębność Wilamowic skłoniła do włączenia do badań, oprócz historyków także socjologów, etnologów, językoznawców, kulturoznawców, geografów, historyków sztuki.

„To dzieło ma wyjść na przeciw zapotrzebowaniom społecznym, służyć upowszechnianiu świadomości historycznej małej wilamowskiej ojczyzny. Służyć ma także utrwaleniu szybko przemijającej wilamowskiej odrębności. Przynajmniej w jej pisanej formie”.

Odtwórzmy za prof. A. Barciakiem dotychczasowy przebieg prac badawczych:

1. 7 - 8 czerwca 1996 r. odbyło się pamiętne spotkanie z udziałem niemal 20 specjalistów z różnych ośrodków naukowych Polski i Czech. To pozwoliło na ogólne sprecyzowanie zadań, sformułowanie wstępnej koncepcji i założeń. Wówczas to wyznaczono zespoły tematyczne i ich kierowników. Zaczęto się też przychylić do koncepcji objęcia badaniami całej gminy Wilamowice, co jednak przyniosło pewne komplikacje ze względu na znaczne różnice poszczególnych miejscowości w gwarze, stroju i tradycji. Wówczas to władze gminy rozpoczęły zabiegi o fundusze w różnych instytucjach i fundacjach. Większość z nich odpowiedziało odmownie lub wcale.

2. W drugiej połowie 1996 r. do prac nad przyszłą Monografią włączyło się Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych działające przy Uniwersytecie Wrocławskim pod kierunkiem dr Ryszarda Gładkiewicza.

Centrum przejęło na siebie sprawy organizacyjne oraz dalsze poszukiwanie środków finansowych.

3. 29 - 30 listopada 1996 r. odbyła się kolejna narada, tym razem z udziałem Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych (o czym informowaliśmy w „WiO”). Wówczas ustalono etapy pracy nad monografią i wstępny kosztorys. Od tej listopadowej sesji realizowano badania własne wykonawców, oraz organizowano obozy naukowe studentów z ośrodków uniwersyteckich Katowic, Opola i Krakowa.

Prof. dr hab. Antoni Barciak dziękując za dotychczasowe zaangażowanie wszystkim uczestniczącym w badaniach; za ich trud i wysiłek, nadmieniał, że prowadzone były przy bardzo skromnych środkach wydzielonych z niewielkiego budżetu Gminy Wilamowice i skromnego dofinansowania z Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Bielsku - Białej. Całe niemal rozpoznanie archeologiczne gminy było przeprowadzone na koszt uczestniczących w badaniach studentów.

„To, że były postępy w tych badaniach, to jest chyba wynik opieki oka wprawionego w trójkąt” spoglądającego na nasze wysiłki z herbu miasta Wilamowice”.

Profesor podkreślił także fakt, że badania te były możliwe dzięki życzliwości miejscowych władz. Daleko idącą pomocą służyli mieszkańcy Gminy, wykazując przy tym wielkie zainteresowanie ich wynikami. Duże znaczenie miała przychylność i pomoc proboszczów z terenu Gminy. W tym miejscu chciałbym (prof. A. Barciak) wszystkim nie wymieniając z nazwiska, serdecznie podziękować za wszystko co uczynili dla realizacji naszego wspólnego przecież projektu.

Opracowywana Monografia Gminy Wilamowice ma szansę stać się medalowym wzorcem monografii dla innych miejscowości. Ma po temu wszelkie dane. Jej pełna interdyscyplinarność, oparta na współpracy specjalistów z różnych dziedzin, jak się okazuje daje zachęcające wyniki i gwarantuje nowatorskie podejście do problemu.

Rok 1998 jest w istocie ostatnim rokiem realizowania programu badań. Ta dwudniowa sesja była więc okazją do uzgodnienia wszystkich szczegółów.

*Na podstawie referatu prof. A. Barciaka
opracowała Anna Pasierbek.*

Naukowa wizytacja

Pod tym żartobliwym tytułem chciałem przedstawić ostatni akcent naukowej trzydniowej konferencji, której poświęcony jest w dużej mierze obecny numer naszego czasopisma.

Otóż w ostatnim dniu wspomnianej konferencji, we wtorek 29 września po południu, grono profesorów i innych gości, w towarzystwie m. in. burmistrza Mariana Treli, zwiedziło ciekawsze pod względem historycznym miejsca w naszej gminie, w miejscowościach Wilamowice, Stara Wieś i Pisarzowice. Co prawda w planach objazdu gminy były umieszczone jeszcze Dankowice i Hecznarowice, lecz brak czasu nie pozwolił na to.

Zwiedzono najpierw kościół w Wilamowicach, gdzie dziekan ks. prałat Michał Boguta bardzo interesująco przedstawił historię budowy kościoła wraz z wieżą oraz wyposażania kościoła. Najwięcej czasu poświęcił dziejom słynnego już rzeźbionego pięknego ołtarza tegoż kościoła, który wzbudził szczególne zainteresowanie obecnych. Podczas spotkania na plebanii przypomniał ciekawe, a zarazem bogate w wydarzenia dzieje jej budowy.

W kolejnym etapie objazdu udano się do Starej Wsi. Tutaj zwiedzono piękny starowiejski kościół z XVI w.

Profesor Antoni Barciak, który w ubiegłych latach kilkakrotnie prowadził tutaj badania ze swymi studentami, przedstawił przebieg tychże badań i ich wyniki. Wspomniał m. in. o odczytaniu napisu na tarczy kościoła, o pracach dokumentacyjnych dzwonów, o odkryciu grobowców rodziny Michałowskich, właścicieli Starej Wsi Dolnej, zmarłych w drugiej połowie XIX w. i o największym osiągnięciu, a mianowicie o odnalezieniu średniowiecznej ampułki cynowej w głównym ołtarzu kościoła. Goście z wielkim zainteresowaniem oglądali miejsce znaleziska i samą ampułkę. Wzbudziła ona tym większe zainteresowanie, gdyż rano tegoż dnia został wygłoszony referat dotyczący właśnie jej. (Krótkie streszczenie referatu przedstawię na końcu tego artykułu).

Następnie udano się do pobliskiej starej szkoły, gdzie zwiedzono znajdującą się tam izbę regionalną. Ci z obecnych, którzy zwiedzali ją już wcześniej podkreślali jej staranne utrzymanie. Tu należy podkreślić, że jest to zasługą dyrekcji starowiejskiej szkoły i jej uczniów, w które to ręce oddał izbę w opiekę ks. proboszcz Grzegorz Then. Zebrani zobaczyli tu również piękną wystawę fotografii oraz prac uczniów dotyczących historii Starej Wsi, które zyskały uznanie i zdobyły nagrody w konkursach, nawet na szczeblu krajowym.

Ze Starej Wsi udano się do Pisarzowic, gdzie proboszcz ks. kanonik Janusz Gacek oprowadził gości po tutejszej świątyni oraz

przedstawił im stary księgozbiór parafialny, który wzbudził szczególne zainteresowanie. Oceniono go jako bardzo cenny, na co wpływa fakt, iż niektóre księgi pochodzą z początków XVI w.

Właśnie tu w Pisarzowicach nastąpiło ostateczne zakończenie trzydniowej konferencji. W trakcie pożegnania burmistrz jeszcze raz podziękował zebranym za udział w niej. Zanim przedstawię skrótowe streszczenie referatu dotyczącego ampułki odnalezionej w Starej Wsi, krótko przypomnę historię tego odkrycia.

Otóż w listopadzie 1996 r., w obecności m. in. wspomnianego prof. Antoniego Barciaka i ks. proboszcza Grzegorza Thena, wyjęto z przedniej części ołtarza charakterystyczną cegłę z krzyżykiem, a we wnęce za nią odnaleziono pięknie zdobioną i zaplombowaną pie-

ampulek odnaleziono bardzo mało, po drugie jest ona bardzo ładnie zdobiona prawie na całej powierzchni, w odróżnieniu od innych tego typu naczyń, a po trzecie powyższe zdobnictwo bardzo dobrze się zachowało.

Przyczyną tak rzadkich znalezisk tego typu ampułek jest fakt, że cyna jest materiałem łatwym do topienia i często naczynia tego typu po prostu przetapiano. Metal ten jest również wrażliwy na wytarcia w skutek dotyku oraz łatwo ulega niszczeniu pod wpływem warunków atmosferycznych, a więc i upływu czasu. Inną kolejną przyczyną tak rzadkiego występowania tego typu naczyń to fakt, że w pewnym okresie zaprzestano je produkować, gdyż cynę wyparły inne materiały, głównie porcelana.

To, że starowiejska ampułka tak wspaniale się zachowała wypływa z faktu, że stała ona przez kilka wieków w suchym, zamkniętym otoczeniu, nie niszczone przez dotyk.

Zanim ampułki użyto jako relikwiarza i schowka na akt konsekracji kościoła, służyła

Na fotografii: Średniowieczna cynowa ampułka ze Starej Wsi

częścią cynową ampułkę. W jej wnętrzu znajdował się zwitek pergaminu z łacińskim napisem, relikwie kości i żywica. Wspomniany pergamin był to akt konsekracji kościoła z datą 1530 r.

W maju bieżącego roku przybyła do Starej Wsi Pani kurator Muzeum Narodowego w Gdańsku Barbara Włodarska, w celu zbadania ampułki. Dokonała jej dokładnych oględzin i pomiarów i oceniła znalezisko jako bardzo cenne. Wyniki tych i następnych badań i analiz przedstawiła właśnie we wspomnianym referacie, pt. „Gotycka cynowa ampułka ze Starej Wsi”.

W referacie tym oceniła omawianą ampułkę jako rzecz bezcenną i unikatową w skali kraju, a nawet Europy.

Podkreśliła, że jej wartość i unikatowość wynika z kilku powodów. Po pierwsze takich

ona prawdopodobnie jako naczynie liturgiczne, np. na wino. Według Pani kurator mogła być również wcześniej używana jako naczynie apteczne, co mogłoby sugerować znak w jej wnętrzu, kojarzony jako miara apteczna, oraz znaki na jej wieczku nie rozszyfrowane jeszcze do końca. We wzorach zdobniczych na ścianach bocznych ampułki można odczytać napis odpowiadający imieniu „Barbara”, co mogłoby wskazywać, że pierwotnie kościół starowiejski był pod wezwaniem Św. Barbary. Żadne jednak fakty i dane historyczne nie wskazują na to. Kościół cały czas na przestrzeni wieków jest wymieniany pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego.

Badania nad ampułką będą trwały nadal i należy się spodziewać ciekawych opracowań naukowych na jej temat.

Historia herbu Wilamowic - skrót referatu

W czasie naszych jubileuszowych uroczystości bardzo ciekawy referat wygłosił mgr Romuald Kubiciel doktorant prof. Antoniego Barciaka Uniwersytetu Śląskiego. Autor w szczegółowy sposób przedstawił historyczne dane dotyczące przemian jakim ulegał w ciągu wieków herb naszego miasta.

- Najpierw mogliśmy usłyszeć o źródłach jakimi posługiwał się Referent przy wyszukiwaniu informacji dotyczących ważnego symbolu naszej miejscowości. Była to niezwykle żmudna praca wymagająca przeglądnięcia ksiąg parafialnych, gromadzkich, różnych materiałów archiwalnych w Krakowie, Oświęcimiu czy też na miejscu w Wilamowicach. Osobnym cennym źródłem informacji okazały się materiały po zmarłym profesorze Marianie Gumowskim, między innymi odciski pieczęci miejskich z herbami.

- Najstarszą wiadomością o symbolu wyróżniającym nasze miasto jest wiersz pt. „Herb Wilamowski”, umieszczony w księgach gromadzkich, datowany na rok 1669. Wiersz ten możemy przeczytać w Monografii Józefa Latońskiego na str. 54. Z wiersza dowiadujemy się, że herb został nadany Wilamowicom przez ówczesnego właściciela Krzysztofa Korycińskiego. Mgr Romuald Kubiciel pisze: na podstawie tego wiersza można zrekonstruować ten pierwszy herb Wilamowic, który przedstawiał w polu tarczy anioła trzymającego w ręku serce i trzy róże, po bokach mający dwie gwiazdy”. Dalej Autor stwierdza, że ten nie był wiązany z właścicielem ale z miejscowością gdyż przedstawiał anioła symbolizującego bezpieczeństwo, serce - czystość i szczerłość, róże powab i piękno miejsca, a gwiazdy - dobrą wiarę (katolicką) i uczynki. Porównując symbole ówczesnego herbu z herbami księstw Schaumburg (wg Latońskiego stamtąd przywędrowali nasi przodkowie) mgr R. Kubiciel zaznacza, że róże, gwiazdy i anioły pełniące role podpór herbowych występują w symbolach tych księstw. Brak tylko serca. Barwa tego herbu mogłaby być następująca: pole tarczy czerwone, serce złote, a róże też czerwone ze złotymi środkami. Po bokach dwie złote gwiazdy.

- Z kolei w księgach parafialnych występuje inna wersja tego herbu: w polu tarczy serce, na którym są trzy róże. W wierszu opisującym herb nie ma wzmianki o barwach, ale nasz badacz po szczegółowych wywodach dochodzi do wniosku, że herb powinien wyglądać następująco: „na polu tarczy błękitnym złoty anioł trzymający w rękach czerwone serce z trzema czerwonymi różami o złotych środkach mający po

bokach dwie złote gwiazdy”.

- Nie wiadomo jak długo ten herb funkcjonował, prawdopodobnie z czasem uległ zapomnieniu.

- W drugim dziesięcioleciu XIX wieku pojawia się po raz pierwszy herb przedstawiający trójkąt z okiem Opatrzności w głorii. Herb taki znaleziono na odbiciu pieczęci gminnej. Na otoku jest napis: „SISILLUM DOMINI WILAMOWICENSIS ROK 1823. Pod napisem są dwie skrzyżowane gałązki, prawdopodobnie mirtowe. Z notatek prof. M. Gumowskiego wynika, że była to pieczęć lakowa znana z wydawanych przez władze Wilamowic akt w latach 1857 - 1882. Zmiana herbu nastąpiła prawdopodobnie w związku z uzyskaniem praw miejskich. Nowe władze sporządziły sobie nową pieczęć. Na tło bez tarczy umieszczony jest trójkąt z okiem Opatrzności w głorii, wokół którego bez otoku jest dwujęzyczny napis: STADT GEMEINDEAMT WILLAMOWICE. Nie ma tu już gałązek mirtowych. W symbolice znaku miejskiego nawiązano prawdopodobnie do wezwania kościoła - Trójcy Świętej.

- Ten trójkąt z okiem Opatrzności został na stałe herbem Wilamowic.

- Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku pojawia się pieczęć z pełnym herbem czyli z tzw. podporami herbowymi i koroną. Po bokach znajdujemy wspięte, odwrócone głowy lwów. Dookoła herbu umieszczono napis: ZWIERZCHNOŚĆ GMINNA MIASTECZKA WILAMOWICE.

- Trudno dzisiaj dociec, czym kierowano się ustalając taki herb, być może chciano nawiązać do tradycji regionu, z którego wywodzili się pierwsi mieszkańcy Wilamowic. Złote lwy są charakterystyczne dla heraldyki regionów północno - zachodniej Europy, głównie Francji, północno - zachodnich Niemiec a przede wszystkim Niderlandów (Belgii i Holandii) zaś odwrócenie lwów od herbu, występuje w heraldyce Szwecji. Złote lwy niderlandzkie czy niemieckie zawsze patrzą na trzymany przez siebie herb. Murawa, nad którą umieszczono oko Opatrzności jest zbędnym elementem herbu, chyba że chciano w ten sposób nawiązać do nizinnego charakteru regionu, z którego wywodzili się pierwsi osadnicy, którzy przywędrowali w średniowieczu w okolice Wilamowic.

- Po pierwszej wojnie światowej używanie herbów przez miasta i gminy było zabronione. Dopiero od 1930 roku dopuszczono możliwość posługiwania się zatwierdzonym przez władze

herbem. Mgr Romuald Kubiciel pisze:

„Zarząd Wilamowic stosownie do wymagań złożył w 1933 r. wniosek w tej sprawie do ministerstwa Spraw Wewnętrznych z wizerunkiem herbu, takim, jaki był umieszczony na posiadanej w gminie pieczęci”. Ostatecznie w 1936 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nadało miastu herb o następującym wyglądzie: „w polu błękitnym oko Opatrzności w trójkącie złotym otoczonym promieniami złotymi”.

Decyzję podpisaną przez podsekretarza stanu Władysława Korsaka wydano w oparciu o ekspertyzę sporządzoną przez pracowników Wydziału Archiwów Państwowych w Warszawie. Herb ten uproszczono, mianowicie zrezygnowano z murawy, pominięto koronę i podpory herbowe. W ten sposób Wilamowice znalazły się w gronie 104 miast w Polsce, które miały swój zatwierdzony herb i uzyskały prawo do posługiwania się nim. Symbol ten umieszczono na froncie ratusza miejskiego, a także używano go na drukach urzędowych.

- W dalszej części referatu autor dyskwalifikuje całkowicie obecnie używany herb, poczynawszy od doboru barw, a kończąc na niewłaściwie dobranych elementach. Zaznaczyć należy, że jako wzór tego znaku wykorzystano rysunek aktu nadania honorowego obywatelstwa księdzu kanonikowi Franciszkowi Roznerowi w 1937 roku (przypis B.T.)

Pan mgr Romuald Kubiciel sugeruje, aby wrócić do wersji herbu zatwierdzonego w 1936 r. Jednak z pewnymi zmianami, które mają swoje uzasadnienie w tradycji heraldycznej Wilamowic, historii miasta. Proponowany herb przedstawiałby: w polu tereny błękitnym zieloną murawą, nad którą złoty trójkąt z okiem Opatrzności otoczony złotą głorią. Można by również zaproponować inną wersję nawiązującą do XVII wiecznego wiersza: „w polu tarczy błękitnym złoty anioł trzymający w wyciągniętej ręce czerwone serce i trzy czerwone róże ze złotymi środkami mając po obu stronach po jednej gwieździe”. Trzecia wersja mogłaby przedstawiać w czerwonym polu tarczy złote serce, na którym są trzy czerwone róże ze złotymi środkami. We wszystkich tych wersjach należy zrezygnować z korony i podpór herbowych. Tak więc nowo wybrani radni mają materiał do przedyskutowania i wystąpienia o oficjalne nadanie naszemu miastu właściwego herbu. Zapraszamy mieszkańców do wyrażenia opinii na łamach naszej gazety.

Opr. B.T.

Etnografowie w Wilamowicach

Znana monografia miasteczka Wilamowice autorstwa Józefa Latosińskiego, wydana w 1909 r., a przypominana wydaniem reprintowym przed kilku laty, spośród 456 stron druku tylko 8 stron poświęca na omówienie wilamowskiej kultury ludowej. A zatem dzisiejszy czytelnik, złacony wiedzą o etnograficznej odmienności wilamowskiej kultury, znajduje w tej książce informację bardzo lakoniczną.

W 90 lat po Latosińskim zespół autorów przyszedł do etnologicznego nowej monografii gminy Wilamowice stoi zatem przed bardzo trudnym zadaniem: stworzyć musi wyczerpujące opracowanie tradycji kulturowych gminy Wilamowice, dokumentujące kulturę zasiedlonych mieszkańców miasteczka i jej specyfikę, ale także kulturę mieszkańców okolicznych wsi, wchodzących w skład gminy. Objętość powstającego opracowania etnologicznego zaplanowano w prawdzie dwudziestokrotnie większą od etnograficznej notatki Latosińskiego, ale jak na realizację skomplikowanego, rozbudowanego zadania jest to niedużo i narzuca rygorystyczną dyscyplinę piszącym autorom. A przy tym nasz czas pracy - u końca XX wieku - to inne realia i znacznie mniejsze możliwości rekonstrukcji pełnego obrazu dawnej kultury - chociażby z czasów Latosińskiego.

W sytuacji skromnego stanu dotychczasowych opracowań kultury ludowej tego terenu, a jednocześnie szerokiej, wyspecjalizowanej problematyki, wchodzącej w zakres nowego opracowania - badania nad tradycją i współczesnością kultury ludowej w gminie Wilamowice realizuje dziesięcioosobowy zespół etnologów, związanych z czterema instytucjami naukowymi. Dr hab. Czesław Robotycki, dr Małgorzata Maj, dr Zbigniew Libera z Uniwersytetu Jagiellońskiego prowadzi badania nad folklorem ustnym i wątkami mitycznymi oraz obrzędowością doroczną; prof. dr hab. Barbara Bazieli z Uniwersytetu Wrocławskiego bada strój ludowy; dr hab. Krystyna Turek i mgr Andrzej Wójcik z Uniwersytetu Śląskiego (Filia w Cieszynie) rejestrują folklor muzyczny, a mgr Bernadetta Turno, związana również z cieszyńską filią, dokumentuje budownictwo ludowe oraz dawne rzemiosło tkackie; mgr Maria Michalczyk z Muzeum Śląskiego bada problematykę związaną z dawnymi i współczesnymi zajęciami ludności, dr Maria Lipok - Bierwia-

czonek oraz mgr Krystyna Pieronkiewicz - Pieczko z tegoż muzeum - życie i zwyczaje rodzinne oraz drugie zagadnienie - twórcy ludowi i zabytki sztuki ludowej. Naukowcy z Krakowa oraz mgr Maria Michalczyk korzystali w swych badaniach z pomocy grup studentów etnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, którzy pięciokrotnie przyjeżdżali do Wilamowic w ramach swych praktyk.

Zebrane materiały terenowe są bardzo bogate. Są to wywiady z mieszkańcami wszystkich miejscowości gminy, w tym z ekspertami społecznymi: nauczycielami, księżmi, sołtysami. Zebrana została bogata dokumentacja w postaci materiałów, zestawień udostępnionych przez gminę, MGOK, zakłady pracy. Wykorzystane zostały prace niepublikowane, jak np. praca magisterska ks. Juliana Olejaka, a także pamiętniki.

Wykonana została dokumentacja fotograficzna, między innymi ponad sto zdjęć kapliczek i krzyży przydrożnych.

Dzięki darom mieszkańców gminy oraz wypożyczeniu starych zdjęć rodzinnych do reprodukcji - w Muzeum Śląskim powstał okazały zbiór archiwalnej fotografii dokumentującej życie mieszkańców gminy, ich obyczaje i stroje.

Dysponując tak bogatym materiałem zespół może przystąpić do pisania tekstu etnologicznej części monografii, chociaż przy opracowywaniu zebranych materiałów niejednokrotnie może się okazać konieczny powrót do Wilamowic w celu weryfikacji lub uzupełnienia informacji.

Praca etnografów w większym stopniu, niż jest to w przypadku innych specjalności naukowych, zależy od pomocy i życzliwości mieszkańców gminy, do których docierają badacze prosząc o informacje i wyjaśnienia. Mieszkańcy Wilamowic, Pisarzowic, Hecznarowic, Starej Wsi, Dankowic i Zasola okazali nam życzliwość i cierpliwość bardzo wiele. Dziękujemy im za to serdecznie.

M. Lipok - Bierwiazek

Na fotografii: Burmistrz Marian Trela rozpoczyna konferencję naukową.

Kronika urodzeń

Od wydania ostatniego wydania „WiO” przyszli na świat nowi obywatele:

Wilamowice - Karolina Kubiczek, Mateusz Markiel, Barbara Krywult, Rafał Gazda,
Dankowice - Martyna Skrzypaszek,
Piszarowice - Robert Kula
Stara Wieś - Ewa Małkowska, Katarzyna Dziedzic

Kronika zgonów

Z żalem zawiadamiamy, że w minionym okresie pożegnaliśmy następujące osoby:

Dankowice - Antoni Wróblewski 75 lat,
Hecznarowice - Tadeusz Piznal 81 lat,
Piszarowice - Eugeniusz Florek 27 lat,
 Franciszek Zontek 62 lata, Marian Gacek 53 lata, Marianna Mleczo 79 lat, Elżbieta Sablik 66 lat, Władysław Mleczo 62 lata,
 Helena Jędrzejko 76 lat,
Stara Wieś - Anna Mynarska 73 lata, Alfons Markiel 77 lat, Alojzy Mynarski 84 lata.

" Sprzątanie świata "

**Sprawozdanie z akcji „Sprzątanie świata - Polska 98”
w Szkole Podstawowej w Pisarzowicach.**

W wyniku przeprowadzonej akcji 18 września br. posprzątano: teren wokół szkoły, park „Pszczelarza”, boisko sportowe i teren stadionu, teren cmentarza - wokół Pomnika Poległych, tereny wokół kościoła, pobocza dróg i ulic na terenie Pisarzowic, przystanki PKS i MPK, tereny wokół stawów oraz rzek Pisarzówki, Czerwonki i Słoniczy, lasy i zagajniki.

W akcji uczestniczyli wszyscy nauczyciele oraz 540 uczniów. Akcja trwała od 9.00 - 12.00 i zakończyła się powrotem dzieci do szkoły. Klasy pierwsze oprócz zbierania papierów uczyły się rozpoznawać, sortować śmieci bawiąc się w gry i zabawy ekologiczne pt. „Góra śmieci”. Większość klas starszych po skończonej akcji została w terenie na pieczeniu kielbasy i ziemniaków.

W czasie trwania akcji zebrano - 15 m³ śmieci i 3400 kg makulatury.

W związku z w/w akcją przez cały wrzesień i październik (kiedy przypadają Dni Ochrony Przyrody) w naszej szkole realizowana jest tematyka ekologiczna, która weszła na stałe w harmonogram planu pracy szkoły i tematykę po-

szczególnych lekcji. Oto kilka przykładów, które realizujemy:

- konkurs ortograficzny z pojęć ekol. - j. pol.,
- konkurs recytat. wierszy ekologicznych - j. pol.,
- konkurs rysunkowy - plastyka,
- konkurs piosenki ekologicznej - muzyka,
- uczy się nowych pojęć ekologicznych na języku niemieckim,
- „Ze śmieciami do Unii Europejskiej” - historia,
- „Ciekawostki ze świata” - geografia,
- energia ze źródeł odnawialnych - chemia, fizyka,
- polskie ekologiczne wynalazki - technika,
- lekarze alarmują - biologia.

Ponadto w bibliotece wyeksponowano literaturę i czasopisma ekologiczne, w sali biologii wykonano gazetki ekologiczne, a w hollu urządzono wystawę prac uczniowskich. W hollu górnym przez cały rok wiszą gazetki wykonane przez członków koła biologicznego oraz LOP. Tematyka w/w gazetek jest zgodna z kalendarzem ekologicznym oraz dodatkową tema-

tyką uczącą jak żyć i postępować zgodnie z naturą np. opakowania ekologiczne, zdrowa żywność, moda ekologiczna, budownictwo ekologiczne, rolnictwo ekologiczne.

Tematykę ekologiczną realizujemy także na zajęciach religii poprzez tzw. „katechezy ekologiczne”. W tym roku przypada 200 rocznica urodzin A. Mickiewicza, dlatego rok 1998 „my sprzątacze Polski” powinniśmy także uczcić tę rocznicę usuwając ze ścian murów i parkanów wszystkie powypisywane tam plugastwa, a także z szacunku dla dzieła Wielkiego Polaka i miłości do mowy ojczystej - oczyścić nasz codzienny słownik z językowych śmieci.

Opr. S.P. Pisarzowice

Uwaga !

**Szkoła Podstawowa w Dankowicach
ogłasza
międzyszkolny konkurs ortograficzny
i matematyczny
dla uczniów klas drugich i trzecich.
Zainteresowane szkoły prosimy
o kontakt telefoniczny
do dnia 13.11.98 r. na nr 457 - 474**

Organizatorzy

Dzień Nauczyciela

Przechodzę obok szkoły w dniu 13 października w godzinach rannych, zobaczyłem, że wszystkie dzieci szły z kwiatami do szkoły w jakimś wesołym nastroju. Nauczyciele też pędzili weseli jakby szli na wielki bal. Zaraz się zorientowałem, że to przecież teraz przypada „Dzień Nauczyciela”. Samorząd szkolny oraz Komitet Rodzicielski bo ich też widziałem zorganizowali akademię, na której były wiersze, śpiewy, życzenia, podziękowania i chyba tradycyjne herbata i ciastka. W następnym dniu wieczorem Msza Św. z homilią i różańcem w intencji nauczycieli, wychowawców sprawowana przez księdza proboszcza. Każdy uczestnik, który był w kościele modlił się za żyjących pedagogów oraz tych, którzy odeszli do wieczności, a pozostawili po sobie dużą spuściznę i w starszych pokoleniach są nadal w pamięci. Do nich należą państwo Markowie, pani Maria Nikiel czy też pan Edward Chucher były uczestnik walk pod Tobrukiem i Monte Cassino. Myśl moja skierowała się do lat młodości i zaraz w uszach usłyszałem piękny przebieg jak na tamte lata nawet nie wiem już, kto go śpiewał „Piękny jest dzień piątek, piękna jest niedziela, ale najpiękniejszy Dzień Nauczyciela”.

H. Brzeźniak

Proście Pana żniw, żeby posłał robotników na żniwo swoje

27 sierpnia 1993 roku do Hecznarowic przychodził neoprezbiter (nowowyświęcony) ks. Jan Nawrot jako wikariusz katecheta. Wysoki, przystojny, gorliwy kapłan, wielki przyjaciel dzieci i młodzieży. Jego rodzinna miejscowość to Dębówiec niedaleko Cieszyna. Założył bardzo wiele grup oazowych, a ministranci nie mogli się pomieścić przy ołtarzu. Nawiązał kontakt z młodzieżą z rodzinnej wioski, która wzajemnie się spotykała. Pierwszy zorganizował pieszą pielgrzymkę młodzieżową do Częstochowy w ostatnich dniach sierpnia razem z młodzieżą z Dębowca, która w dalszym ciągu jest kontynuowana. Idąc za głosem swego Mistrza Jezusa Chrystusa „Żniwo wielkie, a robotników mało” za zgodą ks. Biskupa Rakoczego po trzech latach wzorowej pracy udał się do bratnich Czech.

Przez 10 miesięcy był wikariuszem w pewnej parafii, a później tamtejszy biskup przydzielił mu parafię, gdzie rozpoczął pracę samodzielnie jako proboszcz. Miejscowość liczy 7500 ludzi i do obsługi są 3 kościoły, do których przybywało bardzo mało ludzi. Praca jest bardzo ciężka, ale już są pewne sukcesy, bo na Wielkanoc kilkanaście osób takich co przez 40 lat nie przyste-

powoła do sakramentów św. oraz kilkoro dzieci przygotował do I Komunii Św.

Kościoły zaniedbane wołające remontu, brak kapłanów to skutki poprzedniego ustroju. W ostatnią niedzielę czerwca ks. Jan głosił na wszystkich mszach św. kazania na temat ks. Jana Nawrota i zbierał ofiary na remonty kościołów.

Nie trzeba szukać Afryki bo dzieło misyjne można głosić i u naszych sąsiadów. Są nawet chętni, którzy pragną się udać do ks. Jana i pomóc mu przy remoncie kościołów. Dlatego o tym piszę ponieważ przeżywamy „Tydzień Misyjny”, a tym bardziej, że pierwsze kroki kapłańskie stawiali w naszej wiosce. Należy też nadmienić, że nasza rodaczka s. Krystyna ze Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstańek pracuje na misjach w Argentynie. Jest też franciszkanin Merta pochodzący ze Śląska, od 9 lat pracujący w Afryce Południowej, a jego rodzice od kilku lat mieszkają u nas w parafii. O jego pracy później napiszemy. Na pewno w naszej gminie jest wielu kapłanów, którzy pracują za granicą i też należałoby żeby ktoś o ich pracy napisał i podzielił się ze społeczeństwem naszym.

H. Brzeźniak

Etnografowie w Wilamowicach

Znana monografia miasteczka Wilamowice autorstwa Józefa Latosińskiego, wydana w 1909 r., a przypominana wydaniem reprintowym przed kilku laty, spośród 456 stron druku tylko 8 stron poświęca na omówienie wilamowskiej kultury ludowej. A zatem dzisiejszy czytelnik, złacony wiedzą o etnograficznej odmienności wilamowskiej kultury, znajduje w tej książce informację bardzo lakoniczną.

W 90 lat po Latosińskim zespół autorów przyszłego działu etnologicznego nowej monografii gminy Wilamowice stoi zatem przed bardzo trudnym zadaniem: stworzyć musi wyczerpujące opracowanie tradycji kulturowych gminy Wilamowice, dokumentujące kulturę zasiedziałyłch mieszkańców miasteczka i jej specyfikę, ale także kulturę mieszkańców okolicznych wsi, wchodzących w skład gminy. Objętość powstającego opracowania etnologicznego zaplanowano w prawdzie dwudziestokrotnie większą od etnograficznej notatki Latosińskiego, ale jak na realizację skomplikowanego, rozbudowanego zadania jest to niedużo i narzuca rygorystyczną dyscyplinę piszącym autorom. A przy tym nasz czas pracy - u końca XX wieku - to inne realia i znacznie mniejsze możliwości rekonstrukcji pełnego obrazu dawnej kultury - chociażby z czasów Latosińskiego.

W sytuacji skromnego stanu dotychczasowych opracowań kultury ludowej tego terenu, a jednocześnie szerokiej, wyspecjalizowanej problematyki, wchodzącej w zakres nowego opracowania - badania nad tradycją i współczesnością kultury ludowej w gminie Wilamowice realizuje dziesięcioosobowy zespół etnologów, związanych z czterema instytucjami naukowymi. Dr hab. Czesław Robotycki, dr Małgorzata Maj, dr Zbigniew Libera z Uniwersytetu Jagiellońskiego prowadzi badania nad folklorem ustnym i wątkami mitycznymi oraz obrzędowością doroczną; prof. dr hab. Barbara Bazieli z Uniwersytetu Wrocławskiego bada strój ludowy; dr hab. Krystyna Turek i mgr Andrzej Wójcik z Uniwersytetu Śląskiego (Filia w Cieszynie) rejestrują folklor muzyczny, a mgr Bernadetta Turno, związana również z cieszyńską filią, dokumentuje budownictwo ludowe oraz dawne rzemiosło tkackie; mgr Maria Michalczyk z Muzeum Śląskiego bada problematykę związaną z dawnymi i współczesnymi zajęciami ludności, dr Maria Lipok - Bierwia-

czonek oraz mgr Krystyna Pieronkiewicz - Pieczko z tegoż muzeum - życie i zwyczaje rodzinne oraz drugie zagadnienie - twórcy ludowi i zabytki sztuki ludowej. Naukowcy z Krakowa oraz mgr Maria Michalczyk korzystali w swych badaniach z pomocy grup studentów etnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, którzy pięciokrotnie przyjeżdżali do Wilamowic w ramach swych praktyk.

Zebrane materiały terenowe są bardzo bogate. Są to wywiady z mieszkańcami wszystkich miejscowości gminy, w tym z ekspertami społecznymi: nauczycielami, księżmi, sołtysami. Zebrana została bogata dokumentacja w postaci materiałów, zestawień udostępnionych przez gminę, MGOK, zakłady pracy. Wykorzystane zostały prace niepublikowane, jak np. praca magisterska ks. Juliana Olejaka, a także pamiętniki.

Wykonana została dokumentacja fotograficzna, między innymi ponad sto zdjęć kapliczek i krzyży przydrożnych.

Dzięki darom mieszkańców gminy oraz wypożyczaniu starych zdjęć rodzinnych do reprodukcji - w Muzeum Śląskim powstał okazały zbiór archiwalnej fotografii dokumentującej życie mieszkańców gminy, ich obyczaje i stroje.

Dysponując tak bogatym materiałem zespół może przystąpić do pisania tekstu etnologicznej części monografii, chociaż przy opracowywaniu zebranych materiałów niejednokrotnie może się okazać konieczny powrót do Wilamowic w celu weryfikacji lub uzupełnienia informacji.

Praca etnografów w większym stopniu, niż jest to w przypadku innych specjalności naukowych, zależy od pomocy i życzliwości mieszkańców gminy, do których docierają badacze prosząc o informacje i wyjaśnienia. Mieszkańcy Wilamowic, Pisarzowic, Hecznarowic, Starej Wsi, Dankowic i Zasola okazali nam życzliwość i cierpliwość bardzo wiele. Dziękujemy im za to serdecznie.

M. Lipok - Bierwiazonek

Na fotografii: Burmistrz Marian Trela rozpoczyna konferencję naukową.

Kronika urodzeń

Od wydania ostatniego wydania „WiO” przyszedli na świat nowi obywatele:

Wilamowice - Karolina Kubiczek, Mateusz Markiel, Barbara Krywult, Rafał Gazda,
Dankowice - Martyna Skrzypaszek,
Pisarzowice - Robert Kula
Stara Wieś - Ewa Małkowska, Katarzyna Dziedzic

Kronika zgonów

Z żalem zawiadamiamy, że w minionym okresie pożegnaliśmy następujące osoby:

Dankowice - Antoni Wróblewski 75 lat,
Hecznarowice - Tadeusz Piznal 81 lat,
Pisarzowice - Eugeniusz Florek 27 lat
 Franciszek Zontek 62 lata, Marian Gacek 53 lata, Marianna Mleczo 79 lat, Elżbieta Sablik 66 lat, Władysław Mleczo 62 lata
 Helena Jędrzejko 76 lat,
Stara Wieś - Anna Mynarska 73 lata, Alfons Markiel 77 lat, Alojzy Mynarski 84 lata.

Co trzeba wiedzieć o wadach postawy

Obserwując uważnie dzieci, młodzież i dorosłych można zauważyć, że sprawność organizmu, jego zdolność do pracy jest w poważnej mierze uzależniona od postawy ciała.

Jest to zupełnie zrozumiałe, gdyż mięśnie i narządy wewnętrzne mają wtedy lepsze warunki do pracy. Coraz większy odsetek naszej populacji ma różnego rodzaju odchylenia od prawidłowej postawy ciała.

Najczęściej spotykanymi są: wady kręgosłupa, klatki piersiowej, kończyn dolnych.

Kręgosłup jest trzonem postawy ciała. Stanowi konstrukcję wieloczłonową niezwykle pod względem budowy i funkcji zróżnicowaną. Istotą jego wad w płaszczyźnie strzałkowej (patrząc z boku) jest pogłębienie lub zmniejszenie fizjologicznych wygięć.

Najczęściej występują 4 postacie tych wad.

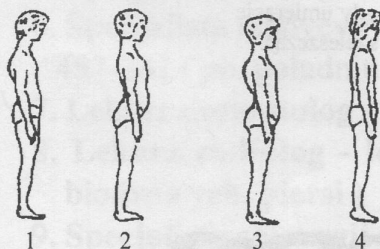
1. Plecy okrągłe (tzw. kifoza piersiowa) - to nadmierne wygięcie kręgosłupa ku tyłowi. Charakterystyczne dla tej wady jest garbienie się, wysunięcie głowy i barków do przodu co powoduje odstawanie łopatek. Klatka piersiowa jest spłaszczona i zapadnięta przez co jej funkcja oddechowa jest upośledzona. Istnieje więc skłonność do schorzeń dróg oddechowych. Praca serca jest ograniczona, a wydolność organizmu zmniejszona.

2. Plecy wklęsłe (tzw. lordoza lędźwiowa) - to nadmierne uwypuklenie fizjologicznej krzywizny lędźwiowej. Sylwetkę dziecka charakteryzuje zwiększenie przodopochylenia miednicy, wypięty brzuch, 'uwypuklenie' pośladków.

3. Plecy okrągło - wklęsłe to połączenie uprzednio omówionych wad. Obie krzywizny, zarówno kifoza piersiowa jak i lordoza lędźwiowa są nadmiernie uwypuklone. Objawy zewnętrzne tej wady to okrągłe plecy i wypukły brzuch.

4. Plecy płaskie - związane są ze spłaszczeniem obu krzywizn. Spotyka się je u dzieci astenicznych, wątych, z ogólnie słabym umięśnieniem.

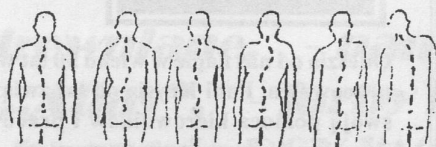
Zmniejszenie krzywizn obniża kilkunastokrotnie wytrzymałość kręgosłupa oraz usposabia do bocznych skrzywień. Poniższe rysunki przedstawiają omówione wady.

Skolioza, czyli boczne skrzywienie kręgosłupa jest wadą postawy polegającą na wielopłaszczyznowym odchyleniu linii kręgosłupa od sta-

nu poprawnego. Kręgosłup widziany od tyłu powinien przedstawiać obraz prostej, pionowo ustawionej kolumny. Wszystkie odstępstwa od pionu powinny być traktowane jako sygnał ostrzegawczy. Częstość objawem skoliozy jest asymetria barków, łopatek, tułowia, miednicy.

Skoliozy wykazują różnorodność odkształceń co ilustrują poniższe rysunki

Do patologicznych wad klatki piersiowej zalicza się dwie jej postacie:

1. Klatka lejkowata określana też jako szewska - charakteryzuje się zapadnięciem dolnej części mostka i przylegających żeber.

2. Klatka kurza - cechuje ją zniekształcenie mostka, który tworzy silne uwypuklenie do przodu na kształt dzioba łodzi, podobnie jak ma to miejsce u ptaków. W wyniku tego dalsze części żeber są zapadnięte. Wady klatki piersiowej mają ujemny wpływ na układ oddechowy i sercowo - naczyniowy. Zniekształcenia kończyn dolnych pogarszają w znacznym stopniu statykę ciała i zmieniają postawę. Są wadami wrodzonymi lub powstają w wyniku asymetrii w budowie wyżej położonych odcinków ciała. Najczęściej spotykane deformacje kończyn dolnych to:

1. Kolana koślawe - popularnie zwane "iksy" - to wygięcie kończyn w stawie kolanowym do wewnątrz;

2. Kolana szpotawe - to wygięcie kończyn w stawie kolanowym na zewnątrz.

3. Płaskostopie - występuje wówczas kiedy więzadła i mięśnie stopy są osłabione. Dzieje się tak często pod wpływem szybkiego przyrostu ciała i jego masy. Brak amortyzacji wstrząsów przy chodzeniu czy skokach wywołuje dolegliwości i bóle pojawiające się zwłaszcza przy długotrwałym staniu i chodzeniu. Okazuje się jednak, że wszelkim wadom można przeciwdziałać. Wczesne wykrycie odchylenia od normy w postawie ciała jest gwarancją skutecznego leczenia.

Za pomocą przedstawionych poniżej rysunków można w najprostszym sposób ocenić stan sylwetki swojego dziecka. W czasie badania przestrzega się zasady przyjmowania przez badanego swobodnej, nie wymuszonej postawy stojącej, z nogami wyprostowanymi w kolanach i stopami lekko rozstawionymi.

1. Ustaw dziecko bokiem. Sprawdź, czy nie ma nadmiernie pochylonej głowy do przodu zaokrąglonych pleców, czy zbyt wypiętego brzucha.

2. Sprawdź, czy w swobodnej pozycji stojącej linia kręgosłupa jest prosta.

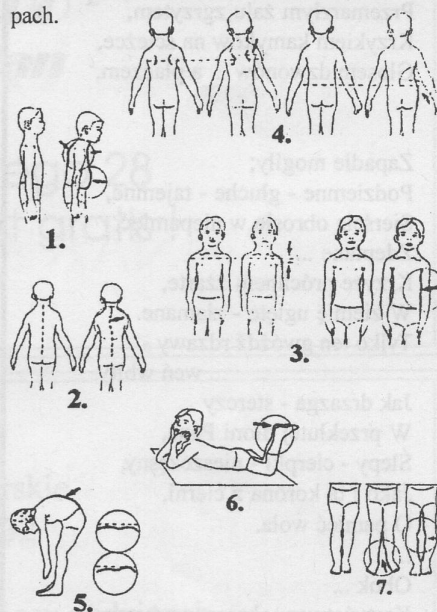
3. Sprawdź, czy w pozycji stojącej barki są na tej samej wysokości, a tzw. "trójkąty talii" równe..

4. Oglądając dziecko od tyłu, sprawdź czy łopatki są na jednej linii, czy nie są odstające, a biodra na tym samym poziomie.

5. Sprawdź, stojąc za dzieckiem, czy nie ma różnicy w wysokości między prawą, a lewą stroną ciała.

6. Zobacz, czy nie ma różnicy ustawienia w wysokości stóp.

7. Sprawdź, czy odległość między kostkami wewnętrznymi stóp nie jest większa niż 5 cm przy złożonych kolanach, lub czy kolana nie są znacznie od siebie oddalone przy złożonych stopach.

Im wcześniej zostaną wykryte jakiegokolwiek odchylenia od normy tym skuteczniej będzie można im przeciwdziałać. Powinniśmy być świadomi, że utrwalenie nieprawidłowej postawy ciała, osłabienie mięśni doprowadza czasem do zmian nieodwracalnych. Aby tego uniknąć najlepszym lekarstwem jest aktywny wypoczynek. Padamy bowiem ofiarą stwarzanych przez nas samych udogodnień (śpiemy na miękkich materacach, odpoczywamy "wciśnięci" w fotelach) co nie wpływa korzystnie na stan naszego kręgosłupa i całej postawy. Żeby zahamować degradację stanu zdrowia i sprawności naszej populacji należałoby powrócić do naturalnego ruchliwego trybu życia jaki zatraciliśmy we wczesnym dzieciństwie na skutek dostosowywania się do udogodnień cywilizacji.

Znaczenie ruchu dla zdrowia człowieka zostało dostrzeżone wiele wieków wstecz, a Tissot wyraźnie podkreślił że „Ruch może zastąpić wszystkie lekarstwa, ale żadne lekarstwo nie jest w stanie zastąpić ruchu”.

Zaduszki

Pamięć ...
 Uśpiona - skryta - zatarta ...
 Dziś ...
 Szeptem płomieni się budzi,
 Światłem zniczy;
 Rozpala - płonie - olśniewa,
 Modlitwą;
 Żałobna - gorąca - żarliwa,
 Acz milczy, w zadumie -
 serca żalem ...
 I lżą wolno spływa,
 - - ona wybacza,
 Pamięć ...
 Bielą kwiatów w bieli chryzantem,
 Przemarzłym żalu zgrzytem,
 Krzykiem kamyków na ścieżce,
 Głosem dzwonów ... a płaczem,
 ...

Zapadłe mogiły;
 Podziemne - głuche - tajemne,
 Sierścią obrosłe w niepamięć,
 Zdeptane ...
 Krzyże próchnem zzarte,
 W ziemię ugięte - złamane.
 Tylko ten gwóźdź rdzawy -
 ... weń wbity,

Jak drzazga - sterczy
 W przeklutej dłoni Pana,
 Ślepy - cierpki - nieszczęsny,
 Jako i ta korona z cierni,
 O pamięć woła.
 ...
 Obok ...
 Kretynstwem obarczonych zgraja,
 Gorzko świadoma ... - że żyje;
 Obojętna - dumna - zażarta.
 Nad groby własne - acz, puste;
 Światłem - żalem - zadumą,
 Chyli czoła.
 - A czemu tak ?

...
 Pamięć ... - okrutna;
 Niemiłosierna, niewybaczająca,
 Złamana - poniżona - skalana ...
 Dziś ...
 Żywych postaci i martwych cienie,
 Bezimienną jednością znów brata.
 Acz, noc równa nocy - wczorajszej,
 Między groby się wplata ...

J.M.
 98.10.15

W dniu 12 października na cmentarzu
 parafialnym w Wilamowicach
 pożegnaliśmy naszą koleżankę

Krystynę Nycz

Odeszła od nas nagle w wieku 50 lat wspaniała kobieta, przyjaciółka, współpracownica. Pani Krysia od lat związana była z naszą oświatą. Wspierała swoją pomocą kierowników i pracowników podlegających jej placówek. Życzliwa i pomocna dla wszystkich, którzy o jej pomoc poprosili. Mocno związana z naszą gminą i miastem Wilamowice.

Wraz z odejściem pani Krystyny ponieśliśmy wszyscy niepowetowaną stratę.

Łączący się w bólu z rodziną
 Burmistrz, kierownicy i pracownicy Urzędu Gminy, Szkół, Przedszkoli i Zakładów Budżetowych Gminy Wilamowice.
 Niech za nas wszystkich nasze uczucie opowie wiersz napisany przez jej przyjaciela, nauczyciela.

Niedokończona Rozmowa

Cóż pośpiech wart ... ?
 Kiedy na drodze człowieka,
 Śmierć - jak bestia dzika:
 Krąży - czai się i czeka,
 Nadchodzi - nagle ... uderza:
 Jak los zły - fatum -
 Jak wszystkie nieszczęścia ...

Pani wybacz - Pani Krysiu,
 Rozmowy nie skończę,
 Ani jutro ... - a i nigdy,
 Wiem - jutra nie będzie ...
 Z szacunkiem - chylę ... czoła,
 Wybacz mi proszę,
 że miast dialogu końca,
 Dziś kwiat tylko:
 Na grobie Pani ... - złożę.
 I powiem - jako i wszyscy mówili;
 Niech ziemia lekką Ci będzie.

98.10.12
 J.M.

Listopadowe liście

co spadacie
 kapiąc lżą złotą
 na grób
 smutną dostojnością
 niby marzenia
 pomarszczone
 i niby jutra niespełnione
 może nie zawsze
 ale często
 za złoto płaci się nicością.

O liście złote
 na mogiłach
 jak mały złoty
 dotyk słońca
 nikt się nad wami
 nie użali
 gdy umieracie
 szeleszcząc.

J.P

P.H.U. „NOWOSTYL” 2

Przedstawiciel handlowy firmy Urzędowski

URZĘDOWSKI

Oferujemy:

- **eurookna drewniane,** - **panele podłogowe,**
- **kleje „Atlas”,** - **farby i lakiery,**
- **boazerie PCV i MDF,**
- **okna dachowe "FAKRO "**
- **ondulinę,** - **styropian**

Zapraszamy:

Wilamowice ul. Paderewskiego 28
Przy zakupie towaru transport gratis !
Konkurencyjne ceny

„CENTRUM”

Wielospecjalistyczne Gabinety Lekarskie

Wilamowice ul. Polna 4 tel: 457-232

przyjmują :

1. **Pediatra - lek. Alicja Kuczmierczyk Elhassan** - codziennie w godzinach popołudniowych (ponadto wykonuje testy alergiczne i badania kierowców)
2. **Specjalista chorób płuc - lek. Hussam Elhassan** - codziennie w godzinach popołudniowych (ponadto wykonuje testy alergiczne, EKG, badania kierowców)
3. **Dr. med. specj. chorób wewnętrznych, endokrynolog - lek. Beata Jurecka - Tuleja** w piątki od 17.00 co drugi piątek.
4. **Specjalista neurolog - lek. Andrzej Filipecki** - soboty godz. 9.00 - 11.00
5. **Specjalista laryngolog - lek. Elżbieta Buczek - Konopka** - czwartki 16.30 - 17.30
6. **Specjalista medycyny pracy - lek. Bożena Monsour** - po uzgodnieniu telefonicznym 457-232 (po południu)
7. **Lekarz dermatolog - Wojciech Żarow** - środy 16.00 - 18.00
8. **Lekarz radiolog - lek. Jan Zaborski** - (USG jamy brzusznej, tarczycy, stawów biodrowych, piersi) - wtorki od 17.00 - 18.00
9. **Specjalista chirurgii ogólnej i naczyniowej - lek. Jarosław Sateja** - przyjmuje poniedziałki od 17.00 - 18.00

RATY

Sprzedaż Serwis ELEKTRONARZĘDZIA

Celma, Bosch, Black & Decker, Makita, Skil, AEG, Festo,
Rupes, Steinel, de Walt, Elu,
Osprzęt - wiertła SDS plus, tarcze, groty, przecinarki,
odległościomierze, wykrywacze metali.

Sprzedaż części Przewijanie silników

NARZĘDZIA FIRMY STIHL

Sprzedaż - Serwis - Doradztwo

Piły spalinowe, elektryczne, kosiarki itp.

Piły spalinowe już od 649 zł.

Promocja piły model 023 2,6 KM
025 3 KM

Przy zakupie tych pił otrzymasz gratis łańcuch i prowadnik z pilnikiem.

U nas kupisz łańcuch do każdej piły (ostrzenie łańcuchów)

Dealer firmy STIHL P.H.U. "Nycz"

Stara Wieś

ul Starowiejskich 20

tel./fax 456- 839

Oświęcim

ul. Sienkiewicza 7

tel. 424-008

Bielsko Biała

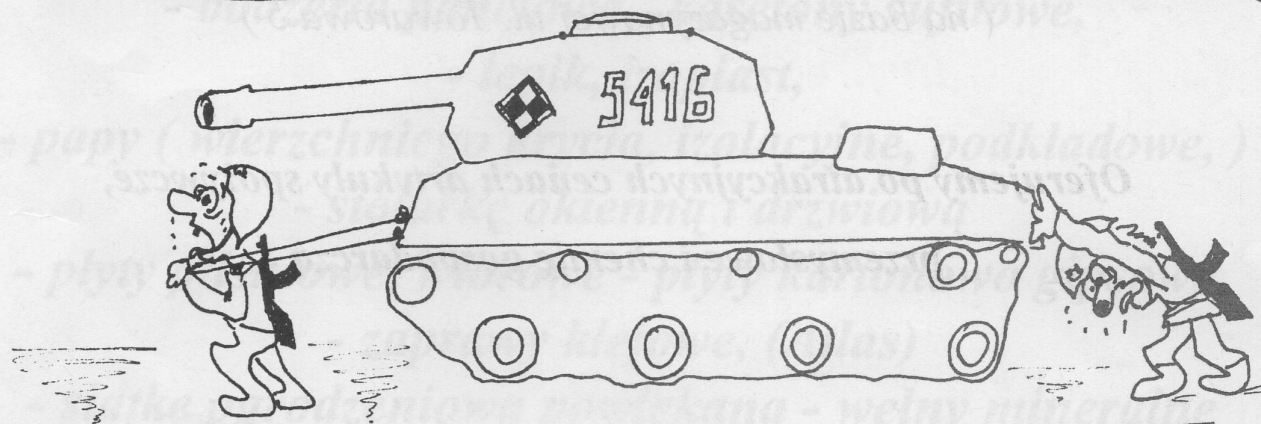
ul. Turystyczna 24

tel. 0 602 36 23 96

RATY

WSTĘPUJEMY DO NATO

SŁYSZAŁEM, ŻE W NATO
ZAMIAST ONUC BĘDZIEMY
CHODZIĆ W PRAWDZIWYCH
SKARPETKACH

ZAPAMIĘTAJCIE KOTY, ŻE W NATO
BĘDZIECIE LATAĆ Z PRĘDKOŚCIĄ
LAMPERII NA WYSOKOŚCI ŚWIATŁA

*Gminna Spółdzielnia
" Samopomoc Chłopska "*
w Wilamowicach

ZAPRASZA DO

SUPERMARKETU
"ABC"

(na bazie magazynowej ul. Towarowa 5)

***Oferujemy po atrakcyjnych cenach artykuły spożywcze,
przemysłowe i chemię gospodarczą.***

**Ponadto posiadamy w sprzedaży kurczaki z różna
w cenie 12,00 zł za sztukę.
Przyjmujemy zamówienia z dostawą do domu powyżej 5 sztuk.**

**Gwarantujemy miłą obsługę,
Prowadzimy sprzedaż detaliczną i hurtową
Częste degustacje i promocje.**

Przy większych zakupach klient otrzymuje atrakcyjny upominek.

**PROWADZIMY SPRZEDAŻ NA RATY ARTYKUŁÓW
GOSPODARSTWA DOMOWEGO**

GS "SCH" w Wilamowicach
magazyn ul. Towarowa

oferuje w ciągłej sprzedaży:

- *materiały budowlane*
(maksy, cegły klinkierowe, pustaki ytong)
- *pokrycia dachowe*
(dachówki, ondulina, blacha oc,
powlekana blachodachówka)
- *stal (zbrojeniowa, kształtowniki, rury czarne i ocynk.)*
 - *styropian M15, M20, T30*
 - *boazeria panelowa, kasetony sufitowe,*
 - *lepik, izoplast,*
- *papy (wierzchniego krycia, izolacyjne, podkładowe,)*
 - *stolarkę okienną i drzwiową*
- *plyty pilśniowe, wiórowe - płyty kartonowo gipsowe,*
 - *zaprawy klejowe, (Atlas)*
- *siatkę ogrodzeniową powlekaną - wełny mineralne*
(*ROCKWOLL, GULLFIBER*)
- *gips budowlany i szpachlowy,*
 - *opał,*
 - *nawozy,*

Istnieje możliwość dowozu towaru do klienta
(uzgodnienia przy zakupie)

cement -ODRA HYTN. - 165,00/T

- ODRA PORTL. - 175,00/T

-RUDNIKI HUTN. - 150,00/T

PROWADZIMY SPRZEDAŻ NA RATY

Dzwoń tel. 457- 134

Sklep Motoryzacyjny Auto - Market - Auto

Wilamowice ul. Rynek 9

*oferuje po najniższych cenach w okolicy części zamienne do
samochodu Fiat 126 p.*

*Ponadto oferujemy po bardzo atrakcyjnych cenach
do wszystkich samochodów krajowych i
zagranicznych:*

- filtry powietrza, oleju i paliwa,*
- tłumiki,*
- klocki hamulcowe,*
- akumulatory,*
- paski klinowe i rozrządu,*
- oleje.*

*W ciągłej sprzedaży polecamy akcesoria i chemię
samochodową.*

„Wilamowice i Okolice”
Pismo Samorządu Terytorialnego Gminy
Wilamowice
Adres Redakcji: Miejsko Gminny Ośrodek
Kultury w Wilamowicach ul. S. Staszica 2
tel. fax 457-345

Pismo redaguje kolegium redakcyjne w
składzie: Aleksander Nowak,
Anna Duda, Barbara Tomanek, Anna
Pasierbek, Henryk Brzeźniak,
Jadwiga Pilot, Stanisław Gawlik,
Ryszard Grzybowski,
sekretarz redakcji - Sabina Nycz
korekta - Anna Duda
Opracowanie i skład komputerowy
Jolanta Danek
M GOK Wilamowice
Dyżury Redakcji:
we wtorki od godz. 18.00 do 20.00

*Zapraszamy
od poniedziałku do piątku
8.00 - 16.00
w soboty 8.00 - 12.30*